A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. december 19.*

„Közösségi védjegy — 207/2009/EK rendelet — 15. cikk (1) bekezdés — A »tényleges használat« fogalma — A használat területi kiterjedtsége — A közösségi védjegy egyetlen tagállam területén történő használata — Elegendőség”

A C-149/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Gerechtshof te ’s-Gravenhage (Hollandia) a Bírósághoz 2011. március 28-án érkezett, 2011. február 1-jei határozatával terjesztett elő az előtte

a **Leno Merken BV**

és

a **Hagelkruis Beheer BV** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Rosas, a második tanács elnökeként eljáró bíró, U. Lõhmus (előadó), A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. április 19-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Leno Merken BV képviseletében D. M. Wille advocaat,

– a Hagelkruis Beheer BV képviseletében J. Spoor advocaat,

– a holland kormány képviseletében C. Wissels és C. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,

– a belga kormány képviseletében J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben,

– a dán kormány képviseletében C. H. Vang, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében K. Petersen, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

– a francia kormány képviseletében J. Gstalter, meghatalmazotti minőségben,

– a magyar kormány képviseletében Ficsor M., Szíjjártó K. és Molnár K., meghatalmazotti minőségben,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében S. Ossowski, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében T. van Rijn, F. W. Bulst és F. Wilman, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. július 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 78., 1. o.) 15. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.

2 Ezt a kérelmet a Leno Merken BV (a továbbiakban: Leno) és a Hagelkruis Beheer BV (a továbbiakban: Hagelkruis) közötti jogvitában – az ONEL közösségi védjegy jogosultja, a Leno által az OMEL Benelux védjegy Hagelkruis általi lajstromoztatásával szemben benyújtott felszólalás tárgyában – terjesztették elő

Jogi háttér

A 207/2009 rendelet

3 A 207/2009 rendelet (2)–(4), (6) és (10) preambulumbekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(2) A gazdasági tevékenységek harmonikus fejlődését, valamint a folyamatos és kiegyensúlyozott növekedést a Közösségen belül megfelelően működő, a nemzeti piacokéhoz hasonló feltételeket nyújtó belső piac kiteljesítésével kívánatos előmozdítani. Az ilyen piac létrehozása és minél egységesebb piaccá alakítása érdekében nemcsak az áruk szabad mozgásának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának akadályait kell lebontani és a verseny torzítását kizáró intézkedéseket kell bevezetni, hanem ezen túlmenően olyan jogi feltételeket kell teremteni, amelyek lehetővé teszik, hogy a vállalkozások – akár az áruk előállítása és forgalmazása, akár a szolgáltatások nyújtása tekintetében – közösségi méretekhez igazítsák tevékenységeiket. E célok érdekében a vállalkozások rendelkezésére álló jogi eszközök között szerepelniük kell olyan védjegyeknek, amelyek lehetővé teszik termékeiknek és szolgáltatásaiknak a Közösség egész területén azonos eszközökkel történő, a határokra való tekintet nélküli megkülönböztethetőségét.

(3) A Közösség említett célkitűzéseinek elérése érdekében szükségesnek látszik a védjegyekre vonatkozó olyan közösségi rendelkezések megalkotása, amelyek révén a vállalkozások egyetlen eljárási rend keretében egységes oltalmat élvező, a Közösség területének egészére kiterjedő hatályú közösségi védjegyet szerezhetnek. A közösségi védjegy egységes jellegének az előbbiekben kifejtett elvét, ha e rendelet másként nem rendelkezik, alkalmazni kell.

(4) A tagállamok jogszabályai által a védjegyjogosultak számára biztosított jogok területiségének korlátja nem szüntethető meg a jogszabályok közelítésével. Annak érdekében, hogy a vállalkozások számára a belső piac egészén megnyíljon a korlátozásoktól mentes gazdasági tevékenység lehetősége, olyan védjegyekre van szükség, amelyek valamennyi tagállamban közvetlenül alkalmazandó, egységes közösségi szabályozás hatálya alá tartoznak.

[…]

(6) A védjegyekre vonatkozó közösségi szabályozás mindazonáltal nem lép a tagállamok védjegyekre irányadó jogszabályainak helyébe. Annak előírása, hogy a vállalkozások védjegyeiket közösségi védjegyként lajstromoztassák, nem tűnik indokoltnak. A nemzeti védjegyoltalom fennmaradása továbbra is szükséges az olyan vállalkozások számára, amelyek védjegyeikre nem igénylik a közösségi szintű oltalmat.

[…]

(10) Csak akkor indokolt oltalomban részesíteni a közösségi védjegyet és a vele ütköző, korábban lajstromozott védjegyet, ha e védjegyeket ténylegesen használják.

4 Ezen rendelet 1. cikkének (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A közösségi védjegyoltalom egységes, és a Közösség egész területén azonos hatállyal rendelkezik: csak a Közösség egésze tekintetében lajstromozható, ruházható át vagy lehet róla lemondani, illetve képezheti megszűnést megállapító vagy törlést kimondó, illetve használatát tiltó határozat tárgyát. Ha e rendelet eltérően nem rendelkezik, ezt az elvet és jogkövetkezményeit kell alkalmazni”.

5 A hivatkozott rendelet „A közösségi védjegy használata” című 15. cikke kimondja:

„(1) Ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg a közösségi védjegy tényleges használatát a Közösségben az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a közösségi védjegyoltalomra alkalmazni kell az e rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja”.

Az első albekezdés alkalmazásában használatnak minősülnek a következők is:

a) a közösségi védjegy olyan alakban történő használata, amely a lajstromozott alaktól csak a megkülönböztető képességet nem érintő elemekben tér el;

b) a közösségi védjegy elhelyezése a Közösségben lévő árun vagy annak csomagolásán kizárólag az onnan történő kivitel céljából.

(2) A közösségi védjegynek a jogosult engedélyével történő használatát a jogosult részéről történő használatnak kell tekinteni”.

6 Ugyanezen rendelet „A felszólalás vizsgálata” című 42. cikkének (2) és (3) bekezdése szerint:

„(2) Ha a felszólalást korábbi közösségi védjegy jogosultja nyújtotta be, a bejelentő kérelmére igazolnia kell, hogy a közösségi védjegybejelentés meghirdetését megelőző öt évben a felszólalás alapjául szolgáló korábbi közösségi védjegy tényleges használatát az árujegyzékben szereplő és a felszólalásban hivatkozott árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a Közösségben megkezdte, vagy kellőképpen igazolja a használat elmaradását, feltéve, hogy a korábbi közösségi védjegyet a közösségi védjegybejelentés meghirdetésének napjánál legalább öt évvel korábban lajstromozták. Ilyen igazolás hiányában a felszólalást el kell utasítani […].

(3) A 8. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett korábbi nemzeti védjegyre a (2) bekezdést kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a Közösségben való használaton az abban a tagállamban való használatot kell érteni, amelyben a korábbi nemzeti védjegy oltalom alatt áll.”

7 A 207/2009 rendelet „A védjegyoltalom megszűnésének okai” című 51. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint:

„A hivatalhoz (Belső Piaci Harmonizációs Hivatal [védjegyek és formatervezési minták] [OHIM]) benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján a közösségi védjegyoltalom megszűnését kell megállapítani, ha

a) a jogosult az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban a védjegy tényleges használatát a Közösségben megszakítás nélkül öt éven át elmulasztja, és a jogosult a használat elmaradását kellőképpen nem igazolja; […]”

8 Ezen rendelet 112. cikke szerint:

„(1) A közösségi védjegybejelentés bejelentője, illetve a közösségi védjegy jogosultja közösségi védjegybejelentésének, illetve közösségi védjegyének nemzeti védjegybejelentéssé való átalakítását kérheti, feltéve, hogy:

a) a közösségi védjegybejelentést elutasították, visszavonták, vagy azt visszavontnak kell tekinteni;

b) a közösségi védjegyoltalom megszűnik.

(2) Nincs helye átalakításnak, ha

a) a közösségi védjegyoltalom használat hiánya miatt megszűnt, kivéve, ha abban a tagállamban, amelynek tekintetében az átalakítás iránt kérelmet nyújtottak be, a közösségi védjegynek e tagállam jogszabályai szerinti tényleges használatnak minősülő használatát már megkezdték;

[…]”

A 2008/95/EK irányelv

9 A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 299., 25. o.) (2) preambulumbekezdése kimondja:

„A tagállamokban alkalmazandó védjegyjogszabályok a 89/104/EGK [első] irányelv (a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv [HL L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.]) hatálybalépése előtt olyan eltéréseket mutattak, amelyek akadályozhatták az áruk szabad mozgását és a szolgáltatásnyújtás szabadságát, valamint torzíthatták a közös piacon belüli versenyt. Ezért – a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében – szükségessé vált a tagállami jogszabályok közelítése”.

10 Ezen irányelv 10. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg a tagállamban a védjegy tényleges használatát az árujegyzékben szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a védjegy oltalmára alkalmazni kell az ebben az irányelvben előírt jogkövetkezményeket, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja.

[...]”

A szellemi tulajdonról szóló Benelux egyezmény

11 A Hágában 2005. február 25-én aláírt, a szellemi tulajdonról (védjegyek és formatervezési minták) szóló Benelux egyezmény módosított, 2007. február 1-jétől hatályos változatának (a továbbiakban: Benelux egyezmény) célja többek között, hogy rendszerezett és áttekinthető módon egyesítse egy szövegben a 89/104 első irányelv átültetését szolgáló egységes szabályokat, amely első irányelvet a 2008/95 irányelv hatályon kívül helyezett és annak helyébe lépett.

12 A Benelux egyezmény 2.3 cikke szerint:

„A bejelentés elsőbbségi sorrendjének megállapítása során a bejelentés időpontjában az alábbiakon fennálló és a jogvita időpontjában fenntartott védjegyjogok veendők figyelembe:

a. az azonos árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentett azonos védjegyek;

b. az azonos vagy hasonló árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentett azonos vagy hasonló védjegyek, amelyek tekintetében fennáll a fogyasztók általi összetévesztés veszélye, amely magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez

[…]”.

13 A Benelux egyezmény 2.14.cikkének (1) bekezdése értelmében:

„1. A bejelentő vagy valamely korábbi védjegy jogosultja a bejelentés meghirdetését követő hónap első napját követő két hónapon belül a Benelux Hivatalnál írásban felszólalást nyújthat be azon védjeggyel szemben, amelynek

a. elsőbbségi napja a 2.3 cikk a) és b) pontja szerinti rendelkezések értelmében későbbi, vagy

[…]”.

14 A Benelux egyezmény 2.45 cikke értelmében „[a] 2.3 cikk és a 2.28 cikk (3) bekezdésének a) pontja akkor alkalmazandó, ha a lajstromozás valamely közösségi védjegy korábbi bejelentésén alapul”.

15 A Benelux egyezmény 2.46 cikke értelmében:

„A 2.3 cikk és a 2.28 cikk (3) bekezdésének a) pontja azon közösségi védjegyekre alkalmazandó, amelyek tekintetében a korábbi elsőbbségi napot a Benelux-terület vonatkozásában a közösségi védjegyre vonatkozó szabályozás szerint jogszerűen érvényesítik, akkor is, ha a szenioritás a Benelux-lajstromozás vagy a nemzetközi lajstromozás önkéntes törlésén vagy lejártán alapul”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16 2009. július 27-én a Hagelkruis a Benelux Szellemi Tulajdon Hivatala előtt (védjegyek és formatervezési minták, a továbbiakban: Benelux Hivatal) védjegybejelentést tett az OMEL szóvédjegy vonatkozásában a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás szerinti 35. osztályba tartozó (reklámozás és

PR-tevékenység; kereskedelmi adminisztráció; irodai munkák; kereskedelmi ügyletek; marketing), a 41. osztályba tartozó (szakmai képzés; tanfolyamok és oktatás; szemináriumok és vásárok rendezése) és a 45. osztályba tartozó (jogi szolgáltatások) szolgáltatásokkal kapcsolatban.

17 A Leno a 2002. március 19-én bejelentett és 2003. október 2-án a fenti Megállapodás szerinti 35., 41. és 42. osztályokba tartozó szolgáltatások tekintetében lajtromozott ONEL közösségi szóvédjegy jogosultja.

18 2009. augusztus 18-án a Leno felszólalt a Hagelkruis OMEL védjegye lajstromozásával szemben, hivatkozva a Benelux egyezmény 2.3 cikkének a) és b) pontjával együttesen értelmezett 2.14 cikkének (1) bekezdésére. A Hagelkruis e felszólalásra válaszul kérte a közösségi védjegy használatának igazolását.

19 2010. január 15-i határozatával a Benelux Hivatal elutasította a felszólalást arra hivatkozással, hogy a Leno nem bizonyította, hogy a megtámadott bejelentés meghirdetését megelőző öt évben ténylegesen használta az ONEL védjegyet. A Leno fellebbezést nyújtott be ezen határozattal szemben a Gerechtshof te ’s-Gravenhage előtt.

20 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a felek között egyetértés van azzal kapcsolatban, hogy a két védjegy hasonló, és azonos vagy hasonló szolgáltatások tekintetében került lajstromozásra, valamint hogy az OMEL védjegy használata alkalmas arra, hogy a Benelux egyezmény 2.3 cikkének b) pontja értelmében összetéveszthetőséget keltsen a fogyasztókban. A felek azonban ellenkező álláspontra helyezkednek a 207/2009 rendelet 15. cikke szerinti „tényleges használat” fogalmának értelmezését illetően, és különösen az ezen használat által előírt területi kiterjedtségre vonatkozóan.

21 A kérdést előterjesztő bíróság magyarázataiból következik, hogy a Leno, noha bizonyította a korábbi ONEL védjegy tényleges használatát a releváns időszakban Hollandiában, nem igazolta ezen védjegynek a Közösség többi részében történő használatát.

22 Ezen bíróság emlékeztet arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik (lásd a Bíróság C-40/01. sz. Ansul-ügyben 2003. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 2003., I-2439. o.] 43. pontját és a C-416/04. P. sz., Sunrider kontra OHIM ügyben 2006. május 11-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-4237. o.] 66, 70–73 és 76. pontját, valamint a C-259/02. sz. La Mer Technology ügyben 2004. január 27-én hozott végzésének [EBHT 2004., I-1159. o.] 27. pontját), hogy a „tényleges használat” egy önálló uniós jogi fogalom, hogy a használat területi kiterjedtsége csupán egyike azon tényezőknek, melyeket figyelembe kell venni annak megállapítása során, hogy a korábbi védjegy tényleges használatát az árujegyzékben szereplő áruk vagy szolgáltatások tekintetében megkezdték-e, valamint hogy a kizárólag egyetlen tagállambeli használat nem szükségszerűen jelenti azt, hogy az adott esetben nem valósul meg a Közösségen belüli „tényleges használat”.

23 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.) 15. cikkére vonatkozó 10. sz. együttes nyilatkozat jelentőségét illetően, amely a 40/94 rendelet (közzétéve: HL OHIM 1996., 613. o., a továbbiakban: együttes nyilatkozat) elfogadásakor került az Európai Unió Tanácsa ülésének jegyzőkönyvében rögzítésre, amely szerint „a Tanács és a Bizottság úgy tekinti, hogy a 15. cikk szerinti egyetlen tagállambeli használat a Közösségen belüli tényleges használatnak minősül”.

24 E körülmények között a Gerechtshof te ’s-Gravenhage felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [207/2009] rendelet 15. cikkének (1) bekezdését, hogy a közösségi védjegy tényleges használatának meglétéhez elegendő, ha a védjegyet egyetlen tagállamban használják, amennyiben e használat – ha nemzeti védjegyről lenne szó – az érintett tagállamban tényleges használatnak minősülne (lásd a [40/94] rendelet 15. cikkére vonatkozó, 10. sz. együttes nyilatkozatot és az OHIM előtti felszólalási eljárásra vonatkozó útmutatókat)?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén sohasem tekinthető-e a közösségi védjegy egyetlen tagállambeli használata a [207/2009 rendelet] 15. cikkének (1) bekezdése értelmében vett Közösségen belüli tényleges használatnak?

3) Ha a közösségi védjegy egyetlen tagállambeli használata sohasem tekinthető a Közösségen belüli tényleges használatnak, akkor milyen követelményeket kell támasztani az adott esetben a Közösségen belüli tényleges használat vizsgálata során – az egyéb tényezők mellett – a használat területi kiterjedtségével szemben?

4) Vagy – az előzőektől eltérően – úgy kell-e értelmezni a [207/2099 rendelet] 15. cikkét, hogy a Közösségen belüli tényleges használat vizsgálata során az egyes tagállamok területének határai teljes mértékben figyelmen kívül maradnak (és például a piaci részesedést [a termékek piacát/földrajzi piacot] kell alapul venni)?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

25 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy valamely közösségi védjegy egyetlen tagállamban történő tényleges használata eleget tesz-e az e rendelkezés szerinti valamely védjegy „Közösségben történő tényleges használata” követelményének, vagy célszerű ezen követelmény értékelésekor elvonatkoztatni a tagállamok területének határaitól.

26 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a védjegyek oltalmát az Unión belül több oltalmi rendszer párhuzamos fennállása jellemzi. Egyrészt a 2008/95 irányelvnek a (2) preambulumbekezdése szerinti célja a nemzeti védjegyjogszabályok közelítése, az olyan, már fennálló eltérések megszüntetése végett, amelyek akadályozhatják az áruk szabad mozgását és a szolgáltatásnyújtás szabadságát, valamint torzíthatják a közös piacon belüli versenyt (lásd ebben az értelemben a C-190/10. sz., GENESIS-ügyben 2012. március 22-én hozott ítélet 30. és 31. pontját).

27 Másrészt a 207/2009 rendelet célja, amint annak (3) preambulumbekezdéséből következik, hogy egy olyan közösségi védjegyrendszert hozzon létre, amelyben a védjegyek az Unió területének egészére kiterjedő hatályú, egységes oltalmat élveznek (lásd ebben az értelemben a C-235/09. sz., DHL Express France ügyben 2011. április 12-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-2801. o.] 41. pontját és a fent hivatkozott GENESIS-ügyben hozott ítélet 35. pontját).

28 A Bíróság a nemzeti védjegyek tényleges használata értékelésének keretében korábban már értelmezte a „tényleges használat” fogalmát a fent hivatkozott Ansul és Sunrider kontra OHIM ügyekben hozott ítéletekben, valamint a fent hivatkozott La Mer Technology ügyben hozott végzésben, arra az álláspontra helyezkedve, miszerint ez egy olyan önálló uniós jogi fogalom, amelyet egységesen kell értelmezni.

29 Az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy valamely védjegy akkor képezi „tényleges használat” tárgyát, ha azon alapvető rendeltetésének megfelelően használják, hogy biztosítsa azon áruk vagy szolgáltatások származásának azonosíthatóságát, amelyekre vonatkozóan a védjegyet lajstromozták, abból a célból,

hogy ezeknek az áruknak és szolgáltatásoknak piacot hozzon létre vagy tartson fenn, kivéve a szimbolikus jellegű használatot, amelynek egyetlen célja a védjegyhez fűződő jogok fenntartása. A védjegy tényleges használatának mérlegelése során figyelembe kell venni minden olyan tényt és körülményt, amelyek alapján megállapítható, hogy a védjegy kereskedelmi használata valóságos-e a gazdasági tevékenység körében; idesorolhatók különösen az érintett gazdasági szektorban az olyan igazoltnak tekintendő használatok, amelyek feladata megteremteni és fenntartani a védjeggyel ellátott áruk vagy szolgáltatások számára a piaci részesedést, az áruk vagy szolgáltatások természetét, a piac jellegzetességeit, a védjegy használatának mértékét és gyakoriságát (a fent hivatkozott Ansul-ügyben hozott ítélet 43. pontja, a Sunrider kontra OHIM ügyben hozott ítélet 70. pontja, valamint a fent hivatkozott La Mer Technology ügyben hozott ítélet 27. pontja).

30 A Bíróság arra is felhívta a figyelmet, hogy a használat területi kiterjedtségének jelentősége csak egyike azon tényezőknek, melyeket figyelembe kell venni annak megállapítása során, hogy tényleges használatról van-e szó (lásd ítélet a fent hivatkozott Sunrider kontra OHIM ügyben hozott ítélet 76. pontját).

31 Ez az értelmezés analógia útján alkalmazandó a közösségi védjegyekre is, amennyiben a 2008/95 irányelv és a 207/2009 rendelet – azáltal hogy megkövetelik, hogy a védjegy tényleges használata megvalósuljon – egyező célokat követ.

32 Ugyanis mind az irányelv (9) preambulumbekezdésből, mind az említett rendelet (10) preambulumbekezdésből az következik, hogy az uniós jogalkotó a védjegyhez fűződő jogok fenntartását, nemzeti és közösségi szinten egyaránt azon feltételhez köti, hogy a védjegyet ténylegesen használják. Ahogyan arra a főtanácsnok az indítványának 30. és 32. pontjában felhívja a figyelmet, egy olyan közösségi védjegy, amelyet nem használnak, akadályozhatja a versenyt azáltal, hogy korlátozza azon megjelölések skáláját, amelyeket mások védjegyként lajstromoztathatnak, és megfoszthatja a versenytársakat attól a lehetőségtől, hogy ezen védjegyet vagy hasonló védjegyet használjanak, amikor olyan árukat vagy szolgáltatásokat hoznak forgalomba/nyújtanak a belső piacon, amelyek azonosak vagy hasonlóak a védjegy hatálya alá tartozókkal. Következésképpen a közösségi védjegy használatának elmulasztása azzal a kockázattal is jár, hogy akadályozza az áruk szabad mozgását, illetve a szolgáltatásnyújtás szabadságát.

33 Mindazonáltal a jelen ítélet 29. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak analógia útján a közösségi védjegyekre történő alkalmazásakor figyelembe kell venni azon különbséget, amely a nemzeti védjegyoltalom területi kiterjedtségét és a közösségi védjegyoltalom területi kiterjedtségét illeti, amely különbség következik egyebekben a tényleges használat követelményét előíró, mindkét védjegytípusra alkalmazandó rendelkezések szövegéből.

34 Ekképpen, egyrészt a 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése aszerint rendelkezik, hogy „ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg a közösségi védjegy tényleges használatát a Közösségben az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a közösségi védjegyoltalomra alkalmazni kell az e rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja”. Másrészt a 2008/95 irányelv 10. cikke lényegében ugyanezen szabályt írja elő a nemzeti védjegyeket illetően, mindazonáltal úgy rendelkezik, hogy a tényleges használatnak „az érintett tagállamban” kell megvalósulnia.

35 Ezen két védjegyrendszer közötti különbséget, ami a „tényleges használat” területi kiterjedtségét illeti, ezenfelül kiemeli a 207/2009 rendelet 42. cikkének (3) bekezdése. Ez utóbbi előírja, hogy az ugyanezen cikk (2) bekezdésben említett szabály, azaz, hogy felszólalás esetén a közösségi védjegy bejelentője kérheti annak igazolását, hogy a korábbi közösségi védjegy tényleges használat tárgya volt a Közösségben, egyaránt alkalmazandó a korábbi nemzeti védjegyekre „azzal az eltéréssel, hogy a Közösségben való használaton az abban a tagállamban való használatot kell érteni, amelyben a korábbi nemzeti védjegy oltalom alatt áll”.

36 Mindazonáltal meg kell jegyezni, ahogyan a jelen ítélet 30. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a használat területi kiterjedtsége nem egy elkülönülő feltétele a tényleges használatnak, hanem ezen használatnak egyik tényezője, amelyet bele kell foglalni az átfogó elemzésbe, és a többi tényezővel egyidejűleg kell vizsgálni. E tekintetben „a Közösségben” kifejezés arra irányul, hogy meghatározza a valamely közösségi védjegy tényleges használata fennállásának elemzésénél irányadó releváns földrajzi piacot.

37 Az előterjesztett kérdések megválaszolása érdekében azt kell meghatározni, hogy mit takar a 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerinti „Közösségben történő tényleges használat” fogalma.

38 Ezen rendelkezés szövegezése nem tartalmaz semmilyen utalást a tagállamok területére vonatkozóan. Mindazonáltal, ezen rendelkezésből egyértelműen kiderül, hogy a közösségi védjegyet a Közösségben kell használni, ami azt jelenti másként fogalmazva, hogy a harmadik államokban történő használatot nem lehet figyelembe venni.

39 A 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében található egyéb pontosítás hiányában azt az összefüggést kell figyelembe venni, amelybe ezen rendelkezés illeszkedik, valamint a szóban forgó szabályozás által létrehozott rendszert és az általa elérni kívánt célokat.

40 Ami a 207/2009 rendelet által elérni kívánt célokat illeti, a (2), (4) és (6) preambulumbekezdések együttes olvasatából következik, hogy a rendelet célja azon jogok territorialitása akadályának megszüntetése, amelyeket a tagállamok biztosítanak a védjegyjogosultaknak, azáltal hogy lehetővé teszi a vállalkozásoknak, hogy gazdasági tevékenységüket a Közösség méretéhez igazítsák, és azt akadály nélkül gyakorolhassák. A közösségi védjegy ennek megfelelően lehetővé teszi a jogosultja számára, hogy áruit vagy szolgáltatásait a Közösségben azonos módon azonosítsa, a határok tekintetbe vétele nélkül. Mindazonáltal azon vállalkozások, amelyek védjegyeiknek nem kívánnak közösségi szintű oltalmat biztosítani, választhatják a nemzeti védjegyek használatát, anélkül hogy kötelesek lennének védjegyeiket közösségi védjegyként bejelenteni.

41 Céljainak megvalósításához, az uniós jogalkotó a 207/2009 rendelet (3) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkének (2) bekezdésében előírta, hogy a közösségi védjegyoltalom egységes, ami abban nyilvánul meg, hogy a védjegyoltalom a Közösség egész területén egységes és azonos hatállyal rendelkezik. A védjegy csak a Közösség egésze tekintetében lajstromozható, ruházható át vagy lehet róla lemondani, illetve képezheti megszűnést megállapító vagy törlést kimondó, illetve használatát tiltó határozat tárgyát.

42 A közösségi védjegyrendszer célja tehát, ahogyan az e rendelet (2) preambulumbekezdéséből kiderül, hogy a nemzeti piaccal azonos feltételeket teremtsen a belső piacon. Ezen összefüggésben úgy tekinteni, hogy a közösségi védjegyrendszer keretében a tagállamok területének különös jelentőséget kell tulajdonítani, a jelen ítélet 40. pontjában meghatározott célok megvalósulását hiúsítaná meg, és sértené a közösségi védjegy egységes jellegét.

43 Kétségtelen, hogy a 207/2009 rendelet módszeres vizsgálatából következik, hogy egyes rendelkezéseinek megfogalmazása egy vagy több tagállam területére hivatkozik. Mindazonáltal ki kell hangsúlyozni, hogy ezen utalások különösen a nemzeti védjegyek összefüggésében történnek, ilyenek a közösségi védjegyekkel kapcsolatban a bíróság előtti keresetekkel kapcsolatos hatáskörre és eljárásra vonatkozó rendelkezések, valamint a nemzetközi lajstromozásra vonatkozó szabályok, míg a „Közösségben” kifejezést általában a közösségi védjegyoltalom által biztosított jogokkal kapcsolatban használják.

44 A fenti megállapításokból következik, hogy annak értékelésénél, hogy fennáll-e a 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerinti „tényleges használat a Közösségben” az egyes tagállamok területének határait figyelmen kívül kell hagyni.

45 Ezen értelmezést nem cáfolja sem a jelen ítélet 23. pontjában említett együttes nyilatkozat, amely szerint „a 15. cikk szerinti egyetlen tagállambeli használat a Közösségen belüli tényleges használatnak minősül”, sem az OHIM felszólalásra vonatkozó útmutatói, amelyek lényegében ugyanezen szabályt tartalmazzák.

46 Egyrészt, ami az együttes nyilatkozatot illeti, az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy ha a tanácsi jegyzőkönyvben szereplő nyilatkozat semmilyen formában nem jelenik meg a másodlagos jog rendelkezésének szövegében, akkor az említett rendelkezés értelmezéséhez sem használható fel (lásd a C-292/89. sz. Antonissen-ügyben 1991. február 26-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-745. o.] 18. pontját, a C-104/01. sz. Libertel-ügyben 2003. május 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-3793. o.] 25. pontját; a C-402/03. sz., Skov és Bilka ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-199. o.] 42. pontját, valamint a C-356/05. sz. Farrell-ügyben 2007. április 19-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-3067. o.] 31. pontját).

47 A Tanács és a Bizottság ezen nyilatkozat preambulumbekezdésében kifejezetten elismerte ezen korlátozást, amely szerint „a Tanács és a Bizottság nyilatkozatai – amelyek szövege alább olvasható – nem képezik részét a jogszabályszövegnek, és nem gátolják meg, hogy az Európai Unió Bírósága az utóbbit értelmezze”.

48 Másrészt, ami az OHIM útmutatásait illeti, fel kell hívni arra a figyelmet, hogy ezek az uniós jogi rendelkezések értelmezésénél nem képeznek kötelező jogi aktusokat.

49 Ugyanígy nem lehet helyt adni azon állításnak, amelyet a jelen eljárásban az egyes észrevételeket benyújtó érdelkeltek tettek, miszerint valamely közösségi védjegy használatának területi kiterjedtsége semmilyen esetben sem korlátozható egy tagállam területére. Ezen állítás a 207/2009 rendelet 112. cikke (2) bekezdésének a) pontján alapul, amely értelmében lehetőség van valamely közösségi védjegy nemzeti védjegybejelentéssé való átalakítására, amennyiben a közösségi védjegyoltalom használat miatt megszűnt, ha „abban a tagállamban, amelynek tekintetében az átalakítás iránt kérelmet nyújtottak be, a közösségi védjegynek e tagállam jogszabályai szerinti tényleges használatnak minősülő használatát már megkezdték”

50 Márpedig, bár kétségkívül elvárható, hogy ahhoz, hogy „tényleges használatnak” minősüljön, valamely védjegy használatának – mivel szélesebb területi oltalmat élvez, mint egy nemzeti védjegy – egyetlen tagállam területét meghaladó területen kellene megvalósulnia, nem kizárt, hogy bizonyos körülmények fennállása esetén az árujegyzékben szereplő áruk vagy szolgáltatások tekintetében lajstromozott közösségi védjegy piaca ténylegesen kizárólag egy tagállam területére korlátozódik. Egy ilyen eset fennállása esetén az ezen a területen megvalósuló közösségi védjegyhasználat egyidejűleg megfelelhet a közösségi védjegy és a nemzeti védjegy tényleges használata feltételének.

51 Ahogyan azt a főtanácsnok az indítványa 63. pontjában kiemelte, csak abban az esetben van lehetőség a közösségi védjegy nemzeti védjeggyé való átalakítására, a 207/2009 rendelet 112. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő kivétel alkalmazásával, ha a nemzeti bíróság, figyelemmel az ügy valamennyi körülményére, azt állapítja meg, hogy az egy tagállamban való használat nem volt elegendő a Közösségben való tényleges használat megalapozásához,.

52 A Bírósághoz észrevételeket benyújtó egyes érdekeltek előadják szintén, hogy még ha a belső piac tekintetében a tagállamok határai figyelmen kívül is maradnak, a közösségi védjegy tényleges használatának feltétele előírja, hogy a védjegyet a Közösség területének jelentős részén használják, amely terület megfelelhet egy tagállam területének. Ezen feltétel következik analógia útján a C-375/97. sz. General Motors ügyben 1999. szeptember 14-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-5421. o.) 28. pontjából, a C-328/06. sz. Nieto Nuño-ügyben 2007. november 22-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-10093. o.) 17. pontjából, valamint a C-301/07. sz. PAGO International ügyben 2009. október 6-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-9429. o.) 27. pontjából.

53 Ezen érvelésnek sem lehet helyt adni. Egyrészt az említett ítélkezési gyakorlat azon rendelkezések értelmezésére vonatkozik, amelyek a Közösségben vagy valamely tagállamban lajstromozott jóhírnevű vagy közismert védjegyeknek széles körű oltalmat biztosítanak. Márpedig ezen rendelkezéseknek a tényleges használat követelményétől eltérő céljuk van, amely eredményezheti a felszólalás elutasítását vagy még a védjegyoltalom megszűnését is, ahogyan arról többek között a 207/2009 rendelet 51. cikke rendelkezik.

54 Másrészt, bár ésszerű elvárni, hogy valamely közösségi védjegyet a nemzeti védjegyekhez képest nagyobb területen használjanak, nem szükséges, hogy ezen használat földrajzilag kiterjedt legyen, ahhoz, hogy tényleges használatnak minősüljön, mivel egy ilyen minősítés függ az érintett piacon a szóban forgó áru vagy szolgáltatás tulajdonságaitól (lásd analógia útján, ami a használat mennyiségi jelentőségét illeti, a fent hivatkozott Ansul-ügyben hozott ítélet 39. pontját).

55 Következésképpen, mivel a védjegy tényleges használatának mérlegelése azon tények és körülmények összességétől függ, amelyek bizonyítják, hogy ezen védjegy kereskedelmi használata lehetővé teszi, hogy az árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások tekintetében piaci részesedést teremtsen meg vagy tartson fenn, *a priori* lehetetlen meghatározni absztrakt módon, milyen területi kiterjedtséget kell megjelölni annak meghatározása végett, hogy a szóban forgó védjegy használata tényleges-e, vagy sem. Következésképpen tehát nem állapítható meg egy olyan minimumszabály, amely nem tenné lehetővé a nemzeti bíróságnak, hogy az előtte folyó jogvita körülményeinek összességét mérlegelje (lásd analógia útján a fent hivatkozott La Mer Technology ügyben hozott végzés 25 és 27. pontját, valamint a fent hivatkozott Sunrider kontra OHIM ügyben hozott ítélet 72 és 77. pontját).

56 Ami a jelen ügyben szereplő közösségi védjegy használatát illeti, a Bíróság nem rendelkezik azon tényállási elemekkel, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az előterjesztő bíróságnak pontosabb választ adhasson, ami a szóban forgó védjegy tényleges használatának fennállását vagy fennállásának hiányát illeti. Következésképpen, ahogyan a fenti megállapításokból következik, ezen bíróságnak a feladata annak mérlegelése, hogy a szóban forgó védjegyet alapvető rendeltetésének megfelelően használják-e, és hogy az az árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások tekintetében piaci részesedést teremt-e vagy tart-e fenn. Ezen mérlegelésnek az alapügy releváns tényállásbeli elemein és körülményein kell alapulnia, mint többek között a szóban forgó piac jellegzetességei, a védjegy árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások természete, a használat területi kiterjedtsége és mennyiségi jelentősége, valamint a használat gyakorisága és rendszeressége.

57 Az előterjesztett kérdésekre tehát azt a választ kell adni, hogy a 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ezen rendelkezés értelmében valamely védjegy esetén a „Közösségben történő tényleges használat” követelményének mérlegelésekor a tagállamok területének határait figyelmen kívül kell hagyni.

58 A 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerint valamely közösségi védjegy akkor képezi „tényleges használat” tárgyát, ha alapvető rendeltetésének megfelelően és annak érdekében használják, hogy az árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások tekintetében a Közösségben piaci részesedést teremtsen meg, vagy tartson fenn. A kérdést előterjesztő bíróság feladata mérlegelni, hogy az alapügyben a feltételek teljesültek-e, figyelemmel a releváns tényállásbeli elemekre és körülményekre, mint többek között a szóban forgó piac jellegzetességei, a védjegy árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások természete, a használat területi kiterjedtsége és mennyiségi jelentősége, valamint a használat gyakorisága és rendszeressége.

A költségekről

59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely védjegy esetén a „Közösségben történő tényleges használat” követelményének mérlegelésekor a tagállamok területének határait figyelmen kívül kell hagyni.

A 207/2009 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerint valamely közösségi védjegy akkor képezi „tényleges használat” tárgyát, ha alapvető rendeltetésének megfelelően és annak érdekében használják, hogy az árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások tekintetében az Európai Közösségben piaci részesedést teremtsen meg, vagy tartson fenn. A kérdést előterjesztő bíróság feladata mérlegelni, hogy az alapügyben a feltételek teljesültek-e, figyelemmel a releváns tényállásbeli elemekre és körülményekre, mint többek között a szóban forgó piac jellegzetességei, a védjegy árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások természete, a használat területi kiterjedtsége és mennyiségi jelentősége, valamint a használat gyakorisága és rendszeressége.

Aláírások